

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

Dadansoddiad o'r ymatebion i'r holiadur

Cyflwyniad

Roedd yr holiadur ar gael ar lein, a copiau papur hefyd ar gael yn Siopau Gwynedd a Llyfrgelloedd ar draws y sir. Rhannwyd copiau hawdd eu darllen hefyd. Cafodd yr holiadur ei hyrwyddo drwy cyfryngau cymdeithasol Cyngor Gwynedd, gwefan Cyngor Gwynedd fel 'pop-up' pan yn ymweld â'r wefan a thrwy Panel Trigolion Cyngor Gwynedd. Anfonwyd e-byst allan at fudiadau lleol a chenedlaethol sy'n cefnogi pobl gyda nodweddion cydraddoldeb yn yr ardal.

Roedd yr ymgynghoriad yn fyw rhwng diwedd Hydref a Chwefror. Cafwyd 149 o ymatebion i'r holiadur.

Canlyniadau

Pwy ymatebodd i'r holiadur?

Cafwyd 149 o ymatebion i'r holiadur. Roedd yr rhan fwyaf o'r ymatebwyr yn ymateb fel unigolion (95.3%, N=142).

	Nifer	Canran
Unigolyn	142	95.3%
Mudiad	3	2.0%
Arall	2	1.3%
Dim ateb	2	1.3%
Cyfanswm	149	100.0%

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

Fel y gwelir o'r tabl isod mae cynrychiolaeth o phob ardal llesiant.

	Nifer	Canran
Dalgylch Pwllheli	15	10.1
Dalgylch Dolgellau	12	8.1
Dalgylch Bangor	12	8.1
Bro Ogwen	10	6.7
Bro Ardudwy	8	5.4
Bro Peris	8	5.4
Bro Lleu / Nantlle	7	4.7
Bro Dysynni	7	4.7
Ardal Pen Llŷn	5	3.4
Bro Ffestiniog	5	3.4
Ardal Porthmadog / Penryndeudraeth	4	2.7
Dalgylch Bala / Penllyn	3	2.0
Dalgylch Caernarfon	2	1.3
Tu allan i Wynedd	1	0.7
Dim ateb	31	20.8
Cod post ddim yn gyflawn	19	12.8
Cyfanswm	149	100.0

Rhyw

	Nifer	Canran
Dynes / Benyw	61	40.9
Dyn / Gwryw	56	37.6
Gwell gennyf beidio â dweud	17	11.4
Dim ateb	12	8.1
Dwi'n uniaethu mewn ffordd wahanol	3	2.0
Cyfanswm	149	100.0

Grŵp Oedran

	Nifer	Canran
15 oed neu iau	0	0.0
16 – 24 oed	2	1.3
25 – 34 oed	2	1.3
35 – 44 oed	19	12.8
45 – 54 oed	19	12.8
55 – 64 oed	29	19.5
65 – 74 oed	32	21.5
75 – 84 oed	20	13.4
85+ oed	1	0.7
Gwell gennyf beidio â dweud	14	9.4
Dim ateb	11	7.4
Cyfanswm	149	100.0

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

Sut fydddech chi yn disgrifio eich sgiliau yn y Gymraeg?

	Nifer	Canran
Siarad, darllen ac ysgrifennu yn rhugl	34	22.8
Siarad, darllen ac ysgrifennu, ond ddim yn hyderus iawn	24	16.1
Siarad, darllen ac ysgrifennu – wrthi'n dysgu	20	13.4
Siarad, ond ddim yn darllen nac ysgrifennu	8	5.4
Ddim yn gallu siarad na deal Cymraeg	27	18.1
Gwell gennyf beidio â dweud	16	10.7
Arall	10	6.7
Cyfanswm	149	100.0

Cenedligrwydd neu hunaniaeth genedlaethol?

	Nifer	Canran
Prydeinig	53	35.6
Cymreig	44	29.5
Seisnig	23	15.4
Gwell gennyf beidio â dweud	10	6.7
Arall	7	4.7
Albanaidd	2	1.3
Dim ateb	10	6.7
Gwyddelig o Ogledd Iwerddon	0	0.0
Cyfanswm	149	100.0

Beth yw eich hil?

	Nifer	Canran
Gwyn	112	75.2
Gwell gennyf beidio â dweud	15	10.1
Dim ateb	10	6.7
Cymysg / sawl grŵp ethnig	5	3.4
Arall	3	2.0
Asiaidd	2	1.3
Sipsiwn / Teithiwr Gwyddelig	1	0.7
Du / Affricanaidd / Caribiaidd	1	0.7
Cyfanswm	149	100.0

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

Beth yw eich crefydd?

	Nifer	Canran
Dim crefydd	54	36.2
Cristion	51	34.2
Gwell gennyf beidio â dweud	21	14.1
Dim ateb	11	7.4
Arall	7	4.7
Bwdhaidd	4	2.7
Mwslim	1	0.7
Hindŵ	0	0.0
Iddewig	0	0.0
Sïc	0	0.0
Cyfanswm	149	100.0

Pa un o'r rhain sy'n eich disgrifio chi orau?

	Nifer	Canran
Heterorywiol / Strêt	100	73.5
Gwell gennyf beidio â dweud	21	15.4
Dim ateb	13	8.7
Deurywiol (Bisexual)	7	4.7
Dyn hoyw	4	2.7
Dynes hoyw / lesbaidd	2	1.3
Arall	2	1.3
Cyfanswm	149	100.0

Ydi eich hunaniaeth rhywedd wedi newid o'r hyn a bennwyd adeg eich geni? (er enghraifft rydych chi'n drawsrywiol neu trans ayyb)

	Nifer	Canran
Nac ydi	122	81.9
Dim ateb	13	8.7
Gwell gennyf beidio â dweud	12	8.1
Ydi	2	1.3
Cyfanswm	149	100.0

Mae Adran 6 (1) o Ddeddf Cydraddoldeb 2010 yn datgan bod unigolyn yn anabl os:

- Oes gan yr unigolyn hwnnw nam corfforol neu feddyliol, a
- Bod gan y nam effaith andwyol sylweddol a hirdymor ar allu'r unigolyn i gyflawni gweithgareddau arferol o ddydd i ddydd.

Ymchwil@gwynedd.llyw.cymru

Chwefror 2023

YMCHWIL a
DADANSODDEG

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

Gan ddefnyddio'r diffiniad hwn, a ydych chi'n ystyried eich hun yn berson anabl?

	Nifer	Canran
Nac ydw	99	66.4
Ydw	27	18.1
Gwell gennyf beidio â dweud	12	8.1
Dim ateb	11	7.4
Cyfanswm	149	100.0

Ymchwil@gwynedd.llyw.cymru

Chwefror 2023

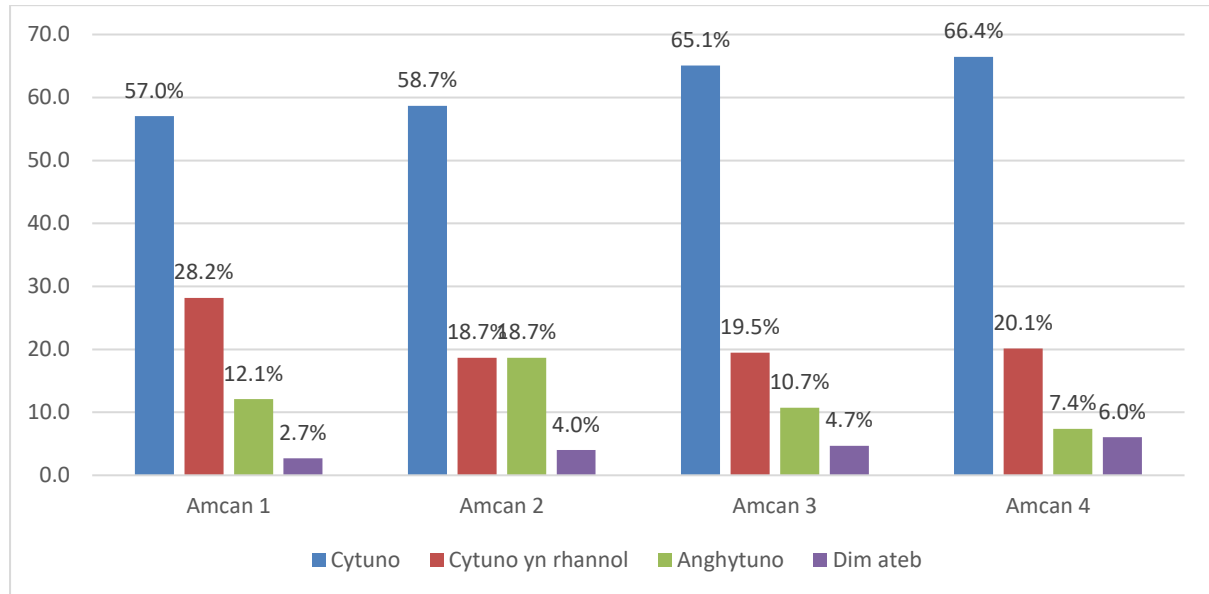

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

Crynodeb o'r ymatebion i'r Amcanion Cydraddoldeb Drafft

Dengys y graff isod grynodedb o'r ymatebion i'r Amcanion Cydraddoldeb Drafft a'u pwyntiau gweithredu. Gweler fod yr rhan fwyaf o'r ymatebwyr yn cytuno gyda yr amcanion. Bydd dadansoddiad mwy manwl yn dilyn y crynodeb.

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

Amcan 1 – Gwella amrywiaeth ei gweithlu a lleihau bylchau tâl

Roedd y rhan fwyaf o'r ymatebwyr yn cytuno neu cytuno yn rhannol hefo Amcan 1 a'i pwyntiau gweithredu (85.2%, N=127).

	Nifer	Canran
Cytuno	85	57.0
Cytuno yn rhannol	42	28.2
Anghytuno	18	12.1
Dim ateb	4	2.7
Cyfanwm	149	100.0

Eglurwch eich ateb ar gyfer Amcan 1

Dadansoddwyd yr ymatebion testun rhydd yma i fewn i themâu gan y tîm cydraddoldeb.

O'r rhai a nodwyd 'anghytuno', y themâu a godwyd oedd:

Thema	Nifer	Canran
Angen penodi'r person gorau i'r swydd	8	44.4
Yr amcan yn rhy gostus	3	16.7
Anghytuno gyda targedau amrywiaeth	2	11.1
Anodd cydbwyso amrywiaeth gyda'r iaith Gymraeg	2	11.1
Arall	2	11.1
Cytuno efo tâl cyfartal	1	5.6
Cyfanswm	18	100.0

O'r rhai a nodwyd 'cytuno yn rhannol', y themâu a godwyd oedd:

Thema	Nifer	Canran
Angen penodi'r person gorau i'r swydd	10	23.8
Anodd cydbwyso amrywiaeth gyda'r iaith Gymraeg	9	21.4
Yr amcan yn rhy gostus	6	14.3
Yr amcan yn dda i'r gweithlu	6	14.3
Cytuno gyda tâl cyfartal	5	11.9
Anghytuno gyda thargedau amrywiaeth	5	11.9
Cytuno bod cael gweithle amrywiol yn bositif ac yn rhoi cyfle i bobl	3	7.1
Arall	2	4.8
Cyfanswm	42	100.0

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

O'r rhai a nodwyd 'cytuno', y themâu a godwyd oedd:

Thema	Nifer	Canran
Cytuno bod cael gweithle amrywiol yn bositif ac yn rhoi cyfle i bobl	19	39.6
Cytuno gyda tâl cyfartal	17	35.4
Yr amcan yn dda i'r gweithlu	16	33.3
Anodd cydbwyso amrywiaeth gyda'r iaith Gymraeg	5	10.4
Angen penodi'r person gorau i'r swydd	4	8.3
Anghytuno gyda thargedau amrywiaeth	2	4.2
Arall	1	2.1
Cyfanswm	48	100.0

Ymchwil@gwynedd.llyw.cymru

Chwefror 2023

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

Amcan 2 – Gwella ein data am bobl â nodweddion gwarchoddedig cydraddoldeb

Roedd y rhan fwyaf o'r ymatebwyr yn cytuno neu cytuno'n rhannol hefo Amcan 2 a'u pwyntiau gweithredu (77.2%, N=115)

	Nifer	Canran
Cytuno	88	59.1
Anghytuno	28	18.8
Cytuno yn rhannol	27	18.1
Dim ateb	6	4.0
Cyfanwm	149	100.0

Eglurwch eich ateb ar gyfer Amcan 2

Dadansoddwyd yr ymatebion testun rhydd yma i fewn i themâu gan y tîm cydraddoldeb.

O'r rhai a nodwyd 'anghytuno', y themâu a godwyd oedd:

Thema	Nifer	Canran
Data'n gallu cael ei gamddefnyddio neu gamddechongli	10	35.7
Arall	9	32.1
Yr amcan yn rhy gostus	8	28.6
Ansawdd data yn bwysig	2	7.1
laith	1	3.6
Cyfanswm	28	100.0

O'r rhai a nodwyd 'cytuno yn rhannol', y themâu a godwyd oedd:

Thema	Nifer	Canran
Ansawdd data yn bwysig	7	25.9
laith	4	14.8
Arall	4	14.8
Data'n gallu cael ei gamddefnyddio neu gamddechongli	3	11.1
Materion Staff	2	7.4
Yr amcan yn rhy gostus	1	3.7
Cyfanswm	27	Canran

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

O'r rhai a nodwyd 'cytuno', y themâu a godwyd oedd:

Thema	Nifer	Canran
Ansawdd data yn bwysig	29	33.0
Materion Staff	2	2.3
Arall	2	2.3
Data'n gallu cael ei gamddefnyddio neu gamddechongli	1	1.1
Iaith	1	1.1
Cyfanswm	88	100.0

Ymchwil@gwynedd.llyw.cymru

Chwefror 2023

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

Amcan 3 – Sicrhau fod y Cyngor yn fudiad wrth-wahaniaethol

Roedd y rhan fwyaf o'r ymatebwyr yn cytuno neu cytuno'n rhannol hefo Amcan 3 a'u pwyntiau gweithredu (84.6%, N=126)

	Nifer	Canran
Cytuno	97	65.1
Cytuno yn rhannol	29	19.5
Anghytuno	16	10.7
Dim ateb	7	4.7
Cyfanwm	149	100.0

Eglurwch eich ateb ar gyfer amcan 3

Dadansoddwyd yr ymatebion testun rhydd yma i fewn i themâu gan y tîm cydraddoldeb.

O'r rhai a nodwyd 'anghytuno', y themâu a godwyd oedd:

Thema	Nifer	Canran
Pryder am gost ac effeithlonrwydd	3	18.8
Pryder am faterion ieithyddol	2	12.5
Pryder am y pwynt gweithredu amgueddfeydd	2	12.5
Arall	2	12.5
Teimlo fod y Cyngor / prosesau gwaith yn gwahaniaethu	1	6.3
Materion anabledd / hygyrchedd	1	6.3
Materion staff	1	6.3
Angen canolbwyntio ar ddarparu gwasanaethau	1	6.3
Cytuno fod angen yr amcan / bwysig	1	6.3
Cyfanswm	16	100.0

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

O'r rhai a nodwyd 'cytuno yn rhannol', y themâu a godwyd oedd:

Thema	Nifer	Canran
Pryder am y pwynt gweithredu amgueddfeydd	6	20.7
Pryder am y pwynt gweithredu hyfforddiant	5	17.2
Pryder am cost ac effeithlonrwydd yr amcan	5	17.2
Materion anabledd / hygrychedd	4	13.8
Arall	3	10.3
Pryder am faterion ieithyddol	2	6.9
Angen canolbwyntio ar ddarparu gwasanaethau	2	6.9
Cytuno fod angen yr amcan / ei fod yn bwysig	2	6.9
Teimlo fod y Cyngor / prosesau gwaith yn gwahaniaethu	1	3.4
Materion staff	1	3.4
Cyfanswm	29	100.0

O'r rhai a nodwyd 'cytuno', y themâu a godwyd oedd:

Thema	Nifer	Canran
Cytuno fod angen yr amcan / bwysig	14	14.4
Angen canolbwyntio ar ddarparu gwasanaethau	12	12.4
Arall	6	6.2
Pryder am faterion ieithyddol	4	4.1
Materion anabledd / hygrychedd	4	4.1
Teimlo fod y Cyngor / prosesau gwaith yn gwahaniaethu	2	2.1
Pryder am y pwynt gweithredu hyfforddiant	2	2.1
Materion staff	2	2.1
Pryder am y pwynt gweithredu amgueddfeydd	1	1.0
Pryder am gost ac effeithlonrwydd yr amcan	1	1.0
Cyfanswm	97	100.0

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

Amcan 4 – Gwella cydraddoldeb o fewn maes addysg

Roedd y rhan fwyaf o'r ymatebwyr yn cytuno neu cytuno'n rhannol hefo Amcan 4 a'u pwyntiau gweithredu (86.6%, N=129)

	Nifer	Canran
Cytuno	99	66.4
Cytuno yn rhannol	30	20.1
Anghytuno	11	7.4
Dim ateb	9	6.0
Cyfanwm	149	100.0

Eglurwch eich ateb ar gyfer amcan 4

Dadansoddwyd yr ymatebion testun rhydd yma i fewn i themâu gan y tîm cydraddoldeb.

O'r rhai a nodwyd 'anghytuno', y themâu a godwyd oedd:

Thema	Nifer	Canran
Pwysigrwydd delio gyda bwlio	3	27.3
Cytuno yn gyffredinol	3	27.3
Arall	3	27.3
Nodi blaenoriaethau eraill neu ddweud fod yr amcan yn rhy gostus	1	9.1
Cyfanswm	11	100.0

O'r rhai a nodwyd 'cytuno yn rhannol', y themâu a godwyd oedd:

Thema	Nifer	Canran
Cytuno yn gyffredinol	11	36.7
Arall	8	26.7
Pwysigrwydd delio gyda bwlio	5	16.7
Materion ieithyddol ynglŷn ag addysg	3	10.0
Nodi blaenoriaethau eraill neu ddweud fod yr amcan yn rhy gostus	1	3.3
Cyfanswm	30	100.0

O'r rhai a nodwyd 'cytuno', y themâu a godwyd oedd:

Thema	Nifer	Canran
Cytuno yn gyffredinol	35	35.4
Pwysigrwydd delio gyda bwlio	12	12.1
Nodi blaenoriaethau eraill neu ddweud fod yr amcan yn rhy gostus	2	2.0
Materion ieithyddol ynglŷn ag addysg	1	1.0
Arall	1	1.0
Cyfanswm	99	100.0

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

3. Oes unrhyw nodwedd warchoddedig cydraddoldeb sydd ddim wedi derbyn sylw ddigonol yn yr amcanion uchod?

Mae yna 9 nodwedd warchoddedig perthnasol yma sef – oed, rhyw, hil, cyfeiriadedd rhywiol (neu rhywioldeb), crefydd neu gred, anabledd, ail-bennu rhywedd (bod yn trans ac ati), priodas neu phartneriaeth sifil a beichiogrwydd neu mamolaeth.

Nododd ychydig dros chwarter o'r ymatebwyr (26.2%, N=39) fod yna nodweddion warchoddedig cydraddoldeb ddim wedi cael sylw ddigonol yn yr amcanion uchod.

	Nifer	Canran
Nag oes	97	65.1
Oes	39	26.2
Dim ateb	16	8.7
Cyfanwm	149	100.0

3.1 Nodwch y rhai sydd heb dderbyn sylw ddigonol

O'r rhai a nododd 'oes', dyma'r nodweddion adnabwyd fel heb dderbyn sylw ddigonol:

	Nifer	Canran
Anabledd	16	41.0
Hil (gan gynnwys cendligrwydd)	14	35.9
Crefydd a chred	10	25.6
Rhywioldeb	9	23.1
Rhyw	6	15.4
Oedran	5	12.8
Ailbennu rhywedd	5	12.8
Beichiogrwydd a Mamolaeth	5	12.8
Priodas a Phartneriaeth Sifil	3	7.7
Cyfanswm	39	100.0

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

Eglurwch eich dewis

Derbynnyd 26 sylw yma. Roeddynt yn cynnwys:

- Mynediad i adeiladau
- Yr ystod o amhariadau gwahanol sy'n cael eu cynnwys o fewn y nodwedd anabledd
- Materion iaith
- Ni ddylai fod yn wefus-wasanaeth yn unig
- Mae angen cynnwys cynlluniau gweithredu Llywodraeth Cymru
- Rhy amwys
- Yn teimlo bod ffocws ar hil, rhyw ac anabledd
- Mae angen gwneud mwy ar gyfer pobl anabl a phobl hŷn
- Toiledau un rhyw

Ymchwil@gwynedd.llyw.cymru

Chwefror 2023

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

4. Yn eich barn chi, a yw cyflwyno'r amcanion yma yn debygol o gael effaith ar bobl sy'n wynebu anfantais economaidd gymdeithasol?

Mae anfantais economaidd-gymdeithasol yn golygu tlodi o bob math – tlodi ariannol, tlodi digidol, byw ymhell o wasanaethau ayb.

Cafwyd 121 o ymatebion i'r cwestiwn yma. Dadansoddwyd yr ymatebion testun rhydd yma i fewn i themâu gan y tîm cydraddoldeb. Y themâu a godwyd oedd:

Thema	Nifer	Canran
Bydd o gymorth i'r gymuned	42	34.7
Ni fydd yn cael effaith	37	30.6
Arall	16	13.2
Pwysigrwydd trafndiaeth	9	7.4
Materion cost neu flaenoriaethu	8	6.6
Materion iaith	5	4.1
Pwysigrwydd cyflogaeth	3	2.5
Cyfanswm	121	

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

5. Yn eich barn chi, a yw cyflwyno'r amcanion yma yn debygol o gael effaith ar gyfleodd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a statws y Gymraeg yn y gymuned?

Cafwyd 119 o ymatebion i'r cwestiwn yma. Dadansoddwyd yr ymatebion testun rhydd yma i fewn i themâu gan y tîm cydraddoldeb. Y themâu a godwyd oedd:

Thema	Nifer	Canran
Dim effaith	40	33.6
Yr iaith yn cael gormod o sylw	24	20.2
Ydi – yn cael effaith	22	18.5
Arall	17	14.3
Yr iaith ddim yn cael digon o sylw	10	8.4
Materion cyflogaeth	6	5.0
Rhy gostus	5	4.2
Cyfanswm	119	100.0

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

6. Yn eich barn chi, oes unrhyw fater arall sydd heb gael sylw ddigonol?

Nodwyd traen yr ymatebwyr (33.6%, N=50) fod yna fater arall sydd heb gael sylw ddigonol.

	Nifer	Canran
Nag oes	86	57.7
Oes	50	33.6
Dim ateb	13	8.7
Cyfanwm	149	100.0

O'r rhai a nodwyd 'oes' dyma a nodwyd sydd angen fwy o sylw:

Thema	Nifer	Canran
Arall	12	24.0
Materion cydraddoldeb yn gyffredinol	11	22.0
Materion ieithyddol	10	20.0
Yr economi a'r gymdeithas	6	12.0
Hyfforddiant	3	6.0
Trafnidiaeth	3	6.0
Cost	3	6.0
Cyfanswm	50	100.0

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

Asesiad Effaith

7. Os ydych yn dymuno, rhowch eich sylwadau ar yr asesiad effaith cydraddoldeb (drafft) ar gyfer yr amcanion yma.

Nododd 30 o'r ymatebwyr sylw yma. Roedd y sylwadau yn cynnwys:

- Cost y Cynllun
- Ofn tocynistiaeth a diffyg ymrwymiad o'r brig
- Mae angen iddo fod yn fwy nag ymarfer ticio blychau
- Gwastraff o amser
- Dim sylw i'w wneud
- Nod teilwng, mae'n haeddu bod yn llwyddiannus
- Mae angen ei weithredu cyn gynted â phosibl
- Dylai sefydliadau allanol herio
- Anhapus gyda'r iaith a'r derminoleg a ddefnyddir
- Materion iaith
- Mater bach sy'n effeithio ar leiafrif bach
- Angen clybiau ieuenctid
- Dim yn cytuno â chydaddoldeb
- Sylwadau am nodweddion penodol
- Materion lleol, nid bwriadau gosod y llywodraeth

Ymchwil@gwynedd.llyw.cymru

Chwefror 2023

Dadansoddiad o'r sylwadau o'r cyfarfodydd

Yn ogystal â'r holiadur, cynhaliwyd nifer o gyfarfodydd gydag pobl â nodweddion cydraddoldeb amrywiol. Caniatawyd mwy o amser i bobl lenwi'r holiaduron hawdd eu darllen na'r gwreiddiol, gyda'r dealltwriaeth y byddai'n rhy hwyr i'w dadansoddi gyda'r gweddill, ond y byddent yn cael eu cynnwys yma. Mae sylwadau o 3 ffurflen wedi eu cynnwys felly. Mae'r adroddiad yma hefyd yn cynnwys sylwadau a dderbyniwyd gan aelodau Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi Cyngor Gwynedd.

Dyma'r sylwadau a dderbyniwyd gan y swyddogion cydraddoldeb, sydd wedi darparu'r rhan yma o'r adroddiad.

Amcan 1: Gwella amrywiaeth ei gweithlu a lleihau bylchau tâl

Roedd y mwyafrif o'r grwpiau yn cytuno fod yr amcan yma yn bwysig ac ynghlwm ag edrych ar ôl staff a'u cefnogi. Sonwyd am rhyw fel enghraifft o fod yn deg yn y gweithle o'r ran bylchau tâl a chytunodd pawb gyda'r pwynt hwn. Mi gododd un grŵp mater hil hefyd fel rhywbeth i fod yn ymwybodol ohono a rhywbeth sydd angen i ni ei gadw dan ystyriaeth mewn lle fel Gwynedd, lle does dim gymaint o amrywiaeth amlwg.

Roedd grŵp yn teimlo fod angen gwneud mwy o ran yr iaith Gymraeg, i godi hyder pobl sydd yn siarad Cymraeg fel iaith gyntaf neu wedi bod drwy addysg yng Ngwynedd. Mae angen i'r Cyngor ddefnyddio Cymraeg cliriach i allu ehangu amrywiaeth o fewn recriwtio.

Dywedodd un grŵp fod yr amcan hwn yn amlygu pwysigrwydd tegwch yn y gweithle er mwyn rhoi mwy o amddiffyniad i grwpiau lleiafrifol. Mae angen gwell polisiau i warchod staff a dylid crybwyll hyn yn yr amcanion. Dywedodd grŵp arall fod cael fforwm staff yn bwysig i grwpiau gyda nodweddion gwahanol e.e. grŵp LHDTC+. Ond codwyd rhai pryderon am ddiogelwch staff fyddai'n cymryd rhan yn y fforymau, a fod cadw staff yn saff yn rhywbeth sydd angen i ni feddwl yn fwy amdano.

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

Codwyd rhai pryderon y byddai'r amcan yn troi i mewn i ymarfer ticio bocsys a bod rhaid monitro ymddygiad staff tuag at y gymuned ac at aelodau staff eraill. Dywedodd y grŵp fod angen gwneud yn siŵr fod y negeseuon ynglŷn â chydaddoldeb yn dod i lawr o uwch reolwyr a bod rhaid i uwch swyddogion gymryd cyfrifoldeb dros gydraddoldeb llaw yn llaw gyda staff canolog a rheng flaen. Dywedodd y grŵp fod hyfforddiant staff yn hanfodol ar gyfer llwyddiant yr amcan hwn.

Awgrymodd un grŵp fod angen rhoi ystyriaeth i recriwtio o'r tu allan i ddenu mwy o amrywiaeth ymysg staff newydd.

Rhai materion eraill a godwyd oedd pwysigrwydd materion anabledd o fewn hyfforddiant. Hefyd ystyried newid teitl yr amcan gan fod yna ddau amcan yma mewn un - rhywbeth fel "tegwch yn y gweithle"/ "cyfiawnder yn y gweithle".

Amcan 2: Gwella ein data am bobl â nodweddion gwarchoddedig cydraddoldeb

Roedd y mwyafrif o'r grwpiau yn cytuno gydag amcan yma i wella ein gwybodaeth a dealltwriaeth yn ehangach. Dwedodd un grŵp y byddai hyn yn cydblethu'n dda gyda'r ddyletswydd sydd ar y cyngor i wneud asesiadau effaith cydraddoldeb, gan y bydd yr wybodaeth yn helpu a chefnogi ansawdd yr asesiadau. Nododd grŵp fod hefyd angen i ni ddarganfod lle mae'r bylchau yn ein data.

Awgrymwyd i ni recordio'r data sydd ar gael a beth mae pobl yn ei ddweud wrthym mewn ffyrdd mwy hygyrch i'r rhai sydd ddim ar lein nag yn darllen. Gallai ffilm helpu pobl i ddeall a chymryd rhan.

Awgrymodd grŵp arall i'r Cyngor fod yn ofalus pan yn defnyddion ddata allanol fel y cyfrifiad gan fod rhai pobl ddim yn teimlo'n saff nag yn gyfforddus yn rhannu gwybodaeth am eu nodweddion ac efallai fod y data ddim bob amser yn gywir.

Nodwyd hefyd yr angen i gael amrywiaeth o fewn y Panel Trigolion, a'r angen i ofyn i fwy ymuno drwy 'pop up' neu ar y dudalen flaen.

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

Atgoffodd un grŵp ni am groesdoriadaeth, a'r ffaith fod gan pobl fwy nag un nodwedd.

Amcan 3: Sicrhau fod y Cyngor yn fudiad wrth-wahaniaethol (ddim yn gwahaniaethu yn erbyn neb)

Roedd y grwpiau'n cytuno fod hwn yn amcan pwysig. Nodwyd yr angen i fod yn wrth wahaniaethol a hybu cyfleoedd cyfartal o fewn y gweithle hefyd, gydag enghraifft o hybu mwy o weithio'n hyblyg pan yn dod at faterion mamolaeth. Un grŵp yn dweud fod angen sicrhau fod pobl hŷn sydd ddim yn gyfarwydd gyda thechnoleg yn cael eu trin yn deg, a fod pethau angen bod yn hygyrch iddynt allu cyrraedd gwasanaethau. Awgrymodd y grŵp i wneud yn siŵr ein bod yn hysbysebu gwybodaeth drwy ffynonellau gwahanol sydd ddim i gyd yn dibynnu ar fod ar lein.

Cynigwyd y dylid cael pamffled yn y llyfrgell i nodi amserlen trafndiaeth. Roedd trafndiaeth yn rhywbeth roedd y grwpiau yn ystyried yn bwysig, gan ddeud fod dim digon o drafnidiaeth ar gael iddynt. Noddodd y grŵp hefyd fod angen symleiddio rhai gwasanaethau i rai pobl gan fod prosesau yn gallu bod yn rhy gymhleth.

Ychwanegodd grŵp arall y pwysigrwydd o wneud asesiadau effaith cryf a cyson i safon dda, i allu llwyddo â'r amcan hwn. Dywedodd y grŵp yma fod ail edrych ar amrywiaeth o fewn amgueddfeydd hefyd yn gam yn y cyfeiriad cywir.

Mynegwyd bryder ynghylch sylwadau negyddol yn yr ymgysylltu blaenorol, megis pryder am arian a blaenoriaethau eraill. Nodwyd y dylai'r cyngor ymateb gydag esboniad i frwydro yn erbyn safbwyntiau negyddol megis astudiaethau sy'n profi y gall amrywiaeth yn y gweithle fod yn gost effeithiol yn y tymor hir.

Codwyd pryder y gall rhywfaint o'r iaith a ddefnyddwyd fod yn ddryslyd. Angen gwell esboniad ynghyd ag eglurhad o'r gwahaniaethau a thrin pobl yn gyfartal ac yn unol â'u hanghenion. Mae aelod arall o'r grŵp yn cytuno â'r pwynt a wnaed, gan bwysleisio mai'r gair sydd ei angen yw Ecwiti a bod angen gwell eglurhad ar y gair ecwiti.

Gofynnwyd i gynnwys materion fel y lanyard blodyn haul yn yr hyfforddiant.

Ymchwil@gwynedd.llyw.cymru

Chwefror 2023

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

Wrth drafod hygyrchedd gwasanaethau nododd un grŵp bwysigrwydd trafndiaeth, toiledau cyhoeddus a biniau. Hefyd y pwysigrwydd o allu cysylltu'n hawdd gyda gweithwyr cefnogaeth a gofal.

Amcan 4: Gwella cydraddoldeb o fewn maes addysg

Codwyd amryw o bwyntiau ynglŷn â bwlio yn benodol, gyda'r mwyafrif yn cytuno ei fod yn rhywbeth pwysig i ni ystyried. Rhannodd unigolyn brofiad personol am fwlio ynglŷn â mater ieithyddol, gan fod nhw ond yn siarad Saesneg ac nid Cymraeg.

Nododd un grŵp eu bod yn cytuno'n gryf gyda gwelliannau o fewn addysg oherwydd ymyrraeth gynnar yw'r ffordd gorau i ddatrys llawer o'r problemau mae pobl ifanc ac oedolion yn wynebu heddiw. Roedd un grŵp yn meddwl fod angen rhoi mwy o bwyslais ar addysg anghenion ychwanegol ond i fod yn ofalus i beidio labelu plant yn rhy ifanc. Roedd rhai eraill or grŵp yn meddwl fod angen dysgu mwy o barch i blant ysgol i alluogi athrawon i wneud eu swydd yn fwy effeithiol. Nodwyd fod ysgolion angen cymryd mwy o gyfrifoldeb am ddigwyddiadau o fwlio ar y bysus ysgol, a pan maent tu allan i diroedd ysgol.

Codwyd fod angen casglu data yn ehangach na jest ar fwlio a chynnwys troseddau casineb hefyd. Dylai hwn gael ei ystyried yn adroddiadau blynyddol ysgolion. Dylai'r Cyngor ystyried yr holl adroddiadau blynyddol i ganolbwyntio ar y tueddiadau. Roedd eisiau newid y geiriad i gynnwys hwn gan fod teimlad fod bwlio ddim yn ei gyfleu ddigon da. Dydi'r heddlu ddim yn casglu'r data ar ysgolion yn benodol. Pwynt gan aelod arall fod ystadegau ysgolion yn gallu adlewyrchu meddylfryd y gymuned yn ehangach. Sylw fod angen swyddog mewn ysgolion i allu delio hefo anghenion arbenigol fel hyn. Nododd y grŵp fod gwaith yn cael i'w neud ar yr amcan yma yn barod gan heddlu a swyddogion lles addysg ond fod angen mwy o ddata ar ysgolion unigol i allu targedu yn well lle sydd angen mwy o gymorth. Dywedodd grŵp arall pa mor bwysig oedd hi i gadw plant yn ddiogel.

Dywedodd un grŵp fod nhw yn teimlo fod angen hyfforddiant penodol i athrawon ar fwlio cyffredinol a throseddau casineb er mwyn iddynt allu eu hadnabod yn well.

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

Teimlodd un grŵp fod angen hefyd taclo stereoteipio athrawon gan roi enghraifft o'r stereoteip o fwy o ferched yn athrawon ieithoedd.

Roedd grŵp arall yn teimlo fod angen gwell polisïau ar faterion LHDTC+ o fewn ysgolion i ddiogelu plant a phobol ifanc rhag cael eu bwlio.

Pwysleisiodd un grŵp fod y pwyntiau gweithredu ar gyfer yr Amcan hwn yn aneglur o ran ystyr a geiriad.

Materion ychwanegol i'w hystyried

Rhoddwyd siawns i'r grwpiau i nodi materion ychwanegol ddylid ystyried eu cynnwys. Cododd un grŵp mater parcio yng Ngwynedd, yn enwedig pan mae yn dod at y nodwedd oed. Awgrym i allu parcio am ddim cyn 11 o'r gloch (yn lle 10:00) er mwn i bobl hŷn allu mynd i siopau bach lleol (sydd yn agor yn hwyrach) a chefnogi busnesi lleol yn fwy. Roedd y grŵp yn awyddus i weld meysydd parcio yn parhau i dderbyn taliadau mewn arian parod, a dim angen defnyddio cerdyn ac yn bendant dim ap/technoleg.

Cododd un grŵp y defnydd o wasanaethau'r cyngor, yn benodol siopau Gwynedd. Teimlo fod potensial i beidio sicrhau cyfrinachedd os oes rhywun gyda nam clyw a swyddogion yn gorfod siarad yn uwch nag arfer. Cododd grŵp arall bryder am fynediad corfforol tuag at wasanaethau, gan ofyn i'r cynllun rhoi ystyriaeth i hygyrchedd.

Dywedodd un grŵp fod angen mwy o sylw i hyfforddiant ar asesiadau effaith i'w cael i safon dda, gan fod hyn yn ddyletswydd i'r Cyngor.

Codwyd pwynt ynglŷn â chyllideb ar gyfer addasiadau i bobl anabl a bod angen mwy o ystyried a chyllidebu materion mynediad a materion yn ehangach.

Dywedodd un grŵp fod yn rhaid cael system ddiogel i staff allu codi unrhyw fater o wahaniaethu neu annhegwch yn y gweithle a bod rhaid i uwch rheolwr gymryd cyfrifoldeb dros ddiwylliant y gweithle a hybu tegwch. Awgrymwyd cael uwch reolwr neu uwch swyddogion fel pencampwyr cydraddoldeb ac amrywiaeth. Pwysleiswyd fod angen y gweithle gymryd cyfrifoldeb dros droseddau casineb a bwlio yn y gweithle.

Trafodwyd materion tai hefyd. Nodwyd fod problemau wedi codi gan fod cymdeithas tai ddim yn rhoi digon o gefnogaeth i denantiaid sydd ag anableddau dysgu sy'n wynebu rhwystrau mewn rhai achosion yn y gymuned. Pwysleiswyd fod angen cael cyswllt hefo cymunedau tai er mwyn cyd weithio. Mae problemau tai yn gallu arwain at fwy o broblemau cymunedol ac aelod o'r grŵp yn awgrymu cysylltu hefo swyddogion cymunedol Tai a gwasanaethau cymdogaeth. Cododd un grŵp yr angen am fwy o ystyriaeth am gartrefi am oes sydd yn gallu cael i'w addasu fel mae pobl yn mynd yn hŷn fel bod pobl ddim yn gorfod symud o'i gymuned i gael tŷ addas a hygyrch. Hefyd nodwyd fod dim digon o lefydd addas ar gael am bris fforddiadwy.

Pwysleisiodd un grŵp yr angen i gadw'r amcanion yn realistig i allu gweithredu.

Materion Cyffredinol

Yn ystod yr ymgynghoriad derbyniwyd nifer o bwyntiau cyffredinol am yr amcanion. Roedd y rhain yn cynnwys rhifo'r pwyntiau gweithredu a defnyddio iaith sy'n fwy hygyrch a dealladwy. Dylid hefyd egluro pwysigrwydd yr amcanion yn well. Roedd pryder y gallai rhai datganiadau fod yn gamarweiniol heb esboniad pellach yn y ddogfen gyfan, er enghraifft dweud bod gan bawb bum nodwedd cydraddoldeb.

Atgoffodd un grŵp o'r pwysigrwydd i ystyried croestoriad a sut fod cynlluniau'r llywodraeth am draws blethu.

Mewnbyn Aelodau Etholedig

Gofynnwyd hefyd am farn y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi ar yr Amcanion Drafft.

- Pwysigrwydd cael gwared â rhwystrau a mynd i'r afael ag anghydraddoldebau ym maes cyflogaeth (Amcan 1)
- Y pwysigrwydd o gasglu data er mwyn sicrhau ein bod yn gweithio tuag at weithlu amrywiol (Amcan 1)
- Gwneud yn siŵr ein bod yn cynnwys barn gwahanol grwpiau er mwyn sicrhau ein bod yn annog pobl â nodweddion gwahanol e.e. merched i

Amcanion Cydraddoldeb Drafft Cyngor Gwynedd 2024-28

Adroddiad ar yr Ymgysylltiad

ymgeisio am swyddi uwch o fewn y Cyngor. Nodwyd hefyd fod merched yn cael eu gôr-gynrychioli mewn swyddi sy'n cael eu talu'n is e.e. gofal (Amcan 1)

- Mynegwyd pryder cyffredinol bod gwleidyddiaeth hunaniaeth sy'n canolbwyntio ar grwpiau cymharol fychan mewn cymdeithas sydd yn osgoi'r anghydraddoldeb sylfaenol, sef yr un socio-economaidd, a chrosawyd y ffaith bod yr adroddiad yn rhoi tipyn o gig ar leihau hynny i gau bwlch cyflog, gan mai yno y dylai ein ffocws fod.
- Mynegwyd pryder bod merched yn cael eu gorgynrychioli mewn swyddi cyflogau isel, e.e. yn y maes gofal.
- Nodwyd yr angen i sicrhau fod holiaduron yn gynrychioliadol o'r gymuned e.e. nid oedd nifer cynrychioliadol o siaradwyr Cymraeg na phobl ifanc wedi ei gwblhau. Hefyd roedd mwy wedi ateb o rhai ardaloedd na'u gilydd.
- Mae'r gymuned yn gweithio'n well pan mae pobl yn cael cydraddoldeb
- Croesawu'r ffaith fod amcan ar addysg wedi ei gynnwys ond yn teimlo fod y geiriad yn fwy am fyd addysg nag am gydraddoldeb ac roedd angen esboniad pellach (Amcan 4)